

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information ändras. Enligt lagen får offentliga uppgifter i informationssystemet lämnas ut genom teknisk anslutning för kommersiella ändamål eller andra godtagbara ändamål som anknyter till skogsbruk, om markägaren har gett sitt samtycke till det. Det föreslås en sådan ändring av lagen att inget samtycke ska krävas om uppgifterna lämnas ut för beviljande av kredit eller kreditbevakning. Dessutom får lagen en bestämmelse om användning av utlämnade uppgifter.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2016.

MOTIVERING

1 Nuläge

Lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information (419/2011, nedan *lagen om skoglig information*) trädde i kraft den 1 januari 2012. I lagen regleras registerföringen i anslutning till informationssystemet. Den utgör en offentlig förvaltningsuppgift som Finlands skogscentral (nedan *skogscentralen*) ska sköta. Lagen gäller uttryckligen behandling av personuppgifter.

Behandlingen av personuppgifter i systemet för skoglig information omfattas parallellt av lagen om skoglig information, personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan *offentlighetslagen*). Enligt lagen om skoglig information får även sådana uppgifter som inte är personuppgifter registreras i systemet för skoglig information. Även på de uppgifterna tillämpas offentlighetslagen.

Lagen om skoglig information innehåller bestämmelser om systemet för skoglig information och dess användningsändamål. I lagen preciseras de offentliga förvaltningsuppgifter för vars skötsel skogscentralen får använda informationssystemet. I lagen anges datagrupperna i systemet för skoglig information. I informationssystemet registreras uppgifter om skogscentralens skötsel av förvaltningsärenden. De övriga datagrupperna i informationssystemet är sådan information om skogstillgångar som gäller fysiska personer, sådana uppgifter om ägande och besittning av fastigheter som gäller fysiska personer och sådana kunduppgifter som gäller fysiska personer.

I lagen om skoglig information finns det bestämmelser om utlämnande av uppgifter till utomstående. Enligt lagen om skoglig information får personuppgifter ur systemet för skoglig information lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form, om förutsättningarna för att lämna ut uppgifter enligt 16 § 3 mom. i offentlighetslagen uppfylls. Lagen om skoglig information har bestämmelser om utlämnande av uppgifter för direktmarknadsföring och andra adresserade försändelser, för forskning och för tolkning av beståndsdata vid fjärranalys. Det finns också en bestämmelse om utlämnande av uppgifter genom teknisk anslutning till myndigheter och andra organ som sköter myndighetsuppgifter för skötseln av en lagstadgad uppgift eller skyldighet. Eftersom personuppgiftslagen tillämpas på behandlingen av personuppgifter i systemet för skoglig information, kan uppgifter i detta system också lämnas ut om mottagaren av uppgifterna har en sådan grund för behandlingen av personuppgifter som anges i personuppgiftslagen.

Lagen om skoglig information har också bestämmelser om förfarandet för utlämnande av uppgifter. En förutsättning för att uppgifter ska lämnas ut är att offentlighetslagens förutsättningar för utlämnandet uppfylls. Lagen har en uttrycklig bestämmelse om att mottagaren med stöd av lagen om skoglig information, personuppgiftslagen eller någon annan lag ska ha rätt att behandla de begärda uppgifterna. I anslutning till den registrerades rättsskydd reglerar lagen också de situationer där uppgifter lämnas ut för att användas under en längre tid. Då är en förutsättning för utlämnandet att mottagaren av uppgifterna har en registerbeskrivning enligt 10 § i personuppgiftslagen.

I 8 § i lagen om skoglig information föreskrivs det att offentliga uppgifter i informationssystemet får lämnas ut genom teknisk anslutning till myndigheter och andra organ som sköter myndighetsuppgifter för skötseln av en lagstadgad uppgift eller skyldighet. År 2012 fogades till 8 § ett nytt 2 mom. om att en teknisk anslutning med markägarens samtycke kan öppnas för kommersiella ändamål eller andra godtagbara ändamål som anknyter till skogsbruk.

2 Föreslagna ändringar

Enligt 10 § i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett det viktigt för skyddet av personuppgifter att det föreskrivs om personuppgifternas tillåtna användningsändamål, inklusive om uppgifterna kan lämnas ut. Kravet på bestämmelser i lag gäller också möjligheten att ge ut personuppgifter via en teknisk anslutning (GrUU 54/2010 rd). De föreslagna bestämmelserna hänför sig till utlämnande av personuppgifter.

Beviljande av kredit och kreditbevakning som användningsändamål för personuppgifter

Skogslagen (1093/1996) ändrades 2013 (lag 1085/2013). Då ville riksdagens ekonomiutskott och jord- och skogsbruksutskott särskilt lyfta fram frågan om hur den nya regleringen kan påverka användningen av skog som säkerhet. Båda utskotten hänvisade till finansinstitutens ståndpunkt att slopandet av ålders- och grovlekskriterierna i skogslagen kan försvaga skogsegendomens säkerhetsvärde. Senare har såväl Finansbranschens Centralförbund som OP Gruppen framfört att sådana uppgifter i systemet för skoglig information som kreditinstituten behöver bör kunna lämnas ut genom teknisk anslutning utan markägarens samtycke när det är fråga om uppgifter som behövs med tanke på hanteringen av kreditrisker.

I 8 § i lagen om skoglig information föreskrivs det att uppgifter får lämnas ut genom teknisk anslutning till myndigheter och andra organ som sköter myndighetsuppgifter för skötseln av en lagstadgad uppgift eller skyldighet. Dessutom får uppgifter lämnas ut för kommersiella ändamål eller andra godtagbara ändamål som anknyter till skogsbruk, om markägaren har gett sitt samtycke till det.

Enligt 8 § i lagen om skoglig information får uppgifter även för närvarande lämnas ut till kreditinstitut men då måste markägaren, dvs. kredittagaren, ha gett sitt samtycke till det. Viktiga med tanke på skogsegendomens värde som säkerhet är i dessa fall uppgifter om avverkningen, t.ex. uppgifter om avverkning i anmälningar om användning av skog, arealuppgifter om hur stor areal skog ska avverkas på och uppgift om innehavaren av avverkningsrätten. Enligt 14 § 1 mom. i skogslagen ska markägaren, den som innehar besittningsrätten eller någon annan sådan särskild rättighet eller någon som denne befullmäktigat till skogscentralen lämna in en anmälan om användning av skog inför en på behandlingsområdet planerad beståndsvårdande avverkning, förnyelseavverkning, avverkning till följd av skogsskada och annan avverkning och om behandling av särskilt viktiga livsmiljöer som avses i 10 § 2 mom. Den ovannämnda oron över skogsegendomens värde som säkerhet hänger samman med att ålders- och grovlekskriterierna vid förnyelseavverkning slopades i skogslagen genom den lag som utfärdades 2013. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2014. Systemet för skoglig information innehåller även annan information som är av betydelse med tanke på skogsegendomens värde som säkerhet. De nämnda anmälningarna om användning av skog innehåller i regel information bara om avverkning som har planerats på en viss del eller vissa delar av en fastighet. Via systemet för skoglig information är det också möjligt att för hela fastighetens del följa information om trädbeståndets kvantitet och ålder.

En kunds samtycke som avses i personuppgiftslagen kan i regel återtas när som helst. En rätt att få uppgifter som baserar sig på kundens samtycke kan därför inte anses vara tillräcklig ur kreditinstitutets perspektiv eftersom kunden t.ex. efter det att ett kredit- och pantsättningsavtal har ingåtts kan återta sitt samtycke till att uppgifter i systemet för skoglig information lämnas ut genom teknisk anslutning. En rätt att få uppgifter som bygger på samtycke är även i övrigt förknippad med osäkerhet eftersom alla kunder inte nödvändigtvis ger sitt samtycke till att personuppgifter behandlas efter det att ett kreditavtal har ingåtts.

Bestämmelser om kreditinstitutsverksamhet finns i kreditinstitutslagen (610/2014). I lagen föreskrivs bl.a. om kraven på kreditinstitutsens riskhantering. Bestämmelser om kreditrisk finns i lagens 9 kap. 10 §. Med kreditrisk avses att motparten, t.ex. en kreditkund, sannolikt inte kommer att uppfylla sina förpliktelser enligt avtalet. Enligt den nämnda paragrafen i kreditinstitutslagen ska kreditgivningen vara baserad på sunda och väldefinierade kriterier. Dessutom ska kreditinstitutet ha interna metoder som gör att det kan bedöma kreditrisken för exponeringar för enskilda gäldenärer. Kreditinstitutet ska genom effektiva system sköta den löpande förvaltningen och övervakningen av de olika kreditriskbärande portföljerna och exponeringarna. Institutet ska ha processer för identifiering och hantering av problemkrediter och för genomförande av behövliga värderingar och avsättningar. Finansinspektionen har dessutom gett ut en separat standard om centrala principer för hantering av kreditrisk och uppläggningsenheten av kreditriskhanteringen (standard 4.4a). Standarderna är helheter som består av föreskrifter och allmänna råd uppdelade på temaområden och som visar vilken kvalitetsnivå Finansinspektionen vill ha och ger motiveringar till bestämmelserna. Enligt en för kreditinstituten bindande bestämmelse i avsnitt 5.4.2 i den nämnda standarden måste kreditinstituten ha klara rutiner för löpande bevakning och bedömning av säkerheternas värde och för säkerställande att säkerheterna är bindande, täckande och realiserbara. Enligt samma avsnitt ska kreditinstituten fastställa det procentuella belåningsvärdet för varje typ av godtagbar säkerhet. Belåningsvärdet ska beräknas enligt en försiktigt beräknad övre gräns för värdet av säkerhetstypen i fråga. Belåningsvärdet ska alltid beräknas från fall till fall, och särskild uppmärksamhet ska ägnas säkerheter med varierande verkligt värde. Avsnitt 5.7.2 i standarden innehåller detaljerade bestämmelser om löpande uppföljning av kreditrisker och om kunduppföljning. Kreditinstituten ska ha metoder för löpande uppföljning av enskilda krediter och kredittagare i olika kreditportföljer. Kreditinstituten måste ha god beredskap att upptäcka problemkrediter för att kunna kontrollera om det eventuellt krävs korrigerande åtgärder, omklassificering av krediter och/eller redovisning av kreditförlustreserveringar. Kreditinstituten ska fastställa principer för uppföljning av kunder och säkerheter och namnge de personer som ska ansvara för uppföljningen av krediter och säkerheter.

Utöver de ovannämnda särskilda bestämmelserna om kreditinstitut kan det påpekas att personuppgifter enligt 8 § 1 mom. i personuppgiftslagen får behandlas bl.a.

- på uppdrag av den registrerade eller för att fullgöra ett sådant avtal i vilket den registrerade är part eller för att vidta åtgärder på begäran av den registrerade innan ett sådant avtal ingås (2 punkten),
- om det bestämts om behandlingen i lag eller om behandlingen föranleds av en uppgift eller förpliktelse som anvisas den registeransvarige i lag eller som påförts honom med stöd av lag (4 punkten),
- om den registrerade på grund av ett kund- eller tjänstgöringsförhållande, ett medlemskap eller något annat därmed jämförbart förhållande har en saklig anknytning till den registeransvariges verksamhet (5 punkten).

Med stöd av de nämnda bestämmelserna har kreditinstituten bl.a. rätt att behandla uppgifter som hänför sig till beviljande av kredit och kreditbevakning.

I propositionen anses det att den reglering som gäller hanteringen av kreditrisker är ett sådant särskilt skäl som gör det motiverat att utan den registrerades, dvs. markägarens, samtycke ge kreditinstitut personuppgifter i anslutning till beviljande av kredit och kreditbevakning. Det föreslås att denna bestämmelse tas in i lagen om skoglig information genom en ändring av 8 § 2 mom. Enligt den gällande bestämmelsen får offentliga uppgifter i informationssystemet lämnas ut genom teknisk anslutning för kommersiella ändamål eller andra godtagbara ändamål.

mål som anknyter till skogsbruk, om markägaren har gett sitt samtycke till det. I slutet av momentet ska en särskild bestämmelse som gäller kreditinstitut och avviker från kravet på samtycke tas in.

En central princip i behandlingen av personuppgifter är ändamålsbundenhet. Bestämmelser om ändamålsbundenhet finns i 7 § i personuppgiftslagen. Det betyder att personuppgifter endast får användas eller i övrigt behandlas på ett sätt som inte strider mot planeringen av behandlingen av personuppgifter. I planeringen av behandlingen av personuppgifter ingår enligt 6 § i personuppgiftslagen bl.a. att ange de ändamål för vilka personuppgifter behandlas samt varifrån personuppgifter i regel samlas in och vart personuppgifter i regel lämnas ut. Enligt 7 § i den lagen anses senare behandling av personuppgifter för historisk forskning eller för vetenskapliga eller statistiska syften inte stå i strid med de ursprungliga ändamålen.

I 6 § 3 mom. i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002) föreskrivs det om utlämnande av uppgifter ur fastighetsdatasystemet med hjälp av teknisk anslutning. Enligt den bestämmelsen får uppgifter ur fastighetsdatasystemet lämnas ut t.ex. till den som behöver uppgifter för beviljande av och tillsyn över kredit. I 21 § 2 mom. i lagen om näringsförbud (1059/1985) föreskrivs det att Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt bl.a. till kredit- och finansinstitut. Ett likadant behov av att lämna ut uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning finns när det gäller beviljande av kredit och kreditbevakning också i fråga om uppgifterna i systemet för skoglig information.

Den särskilda bestämmelse som föreslås om kreditinstitut främjar skogsbruket. Förslaget förbättrar förutsättningarna att använda skogsfastigheter som säkerhet och har samtidigt en positiv inverkan på möjligheterna att utnyttja skogsegendom i ekonomiskt hänseende. Den särskilda bestämmelsen bedöms förbättra bankernas möjligheter att följa värdet på skogsegendom som används som säkerhet och den vägen öka förutsättningarna att bedriva skogsbruk. Likaså bedöms den föreslagna ändringen förbättra skogsägarnas finansiella ställning och på så sätt göra det lättare att göra investeringar i skogsegendom, såsom skogsförbättringsarbeten och förvärv av tillskottsmark. Det är meningen att offentliga uppgifter i systemet för skoglig information ska lämnas ut för beviljande av kredit och kreditbevakning. Anmälningarna om användning av skog utgör ett viktigt redskap i kreditbevakningen. På grund av det ovan sagda anses det i propositionen att det föreslagna användningsändamålet för den skogliga informationen är förenligt med det ursprungliga användningsändamålet för systemet för skoglig information, nämligen att främja skogsbruket.

Bankhemligheten och den registeransvariges förpliktelser

I 15 kap. 14 § i kreditinstitutslagen finns det bestämmelser om bankhemligheten. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det om tystnadspliktens innehåll. Enligt 2 mom. är kreditinstitut och företag som hör till samma finansiella företagsgrupp dock skyldiga att lämna upplysningar som avses i 1 mom. till åklagar- eller förundersökningsmyndigheterna för utredning av brott samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få sådana upplysningar.

Enligt 13 § 2 mom. i offentlighetslagen ska den som begär att få ta del av en sekretessbelagd handling, en uppgift ur ett personregister som förs av en myndighet eller någon annan handling ur vilken en uppgift kan lämnas ut endast under vissa förutsättningar, om inte något annat särskilt bestäms meddela för vilket ändamål uppgifterna ska användas, lämna upplysningar om övriga omständigheter som myndigheten behöver för att kunna utreda förutsättningarna för utlämnande av uppgifter samt vid behov meddela hur uppgifterna kommer att skyddas. I 16 § 3 mom. föreskrivs det att personuppgifter ur en myndighets personregister, om inte något annat särskilt bestäms i lag, får lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form

om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. Dessutom innehåller personuppgiftslagen bestämmelser om flera förpliktelser för den registeransvarige. En central förpliktelse är att se till att personuppgifter behandlas i enlighet med lag (aktsamhetsplikt och skydd av uppgifterna). Att lämna ut uppgifter är ett sätt att behandla personuppgifter.

Enligt propositionen behöver det med stöd av det ovan sagda inte föreskrivas särskilt om skogscentralens rätt att av kreditinstituten få de uppgifter som omfattas av sekretess och som är nödvändiga för att det ska kunna bedömas om behandlingen av uppgifter är lagenlig.

Användning av utlämnade uppgifter

Under beredningen av propositionen utredde jord- och skogsbruksministeriet som tjänsteuppdrag om det är möjligt att lämna uppgifter ur systemet för skoglig information vidare. I förarbetena till lagen om skoglig information tas frågan upp i samband med utlämnandet av uppgifter ur skogsdatasystemet genom teknisk anslutning. I motiveringen till 13 a § i lagen om skoglig information (RP 12/2012 rd) sägs det i fråga om standardvillkoren för tjänsten MinSkog.fi att det för tjänsten även ska användas ett standardformulär för förbindelsen om skydd av uppgifter och att det då av förbindelsen ska framgå att uppgifterna endast används för sådana ändamål som specificerats i förbindelsen och att uppgifterna inte får lämnas ut till tredje man. De som får uppgifter ur systemet för skoglig information är ofta sådana som har hand om ärenden i anslutning till skötseln och användningen av markägarnas skogar. Ett exempel på ärenden som har samband med skötseln och användningen av skogarna är utarbetandet av anbudsförfrågningar som gäller skogstjänster. I dessa fall är det ofta ändamålsenligt att bifoga uppgifter om de aktuella objektens skogstillgångar till anbudsförfrågningarna.

Det föreslås att en ny 13 b § fogas till lagen om skoglig information. I bestämmelsen anges för det första, i anslutning till ändamålsbundenheten enligt personuppgiftslagen, att uppgifter som har lämnats ut ur systemet för skoglig information får användas bara för det ändamål för vilket de har lämnats ut. Detta krav gäller redan nu med stöd av personuppgiftslagen för utlämnande av personuppgifter. För det andra anges i den nya paragrafen att uppgifter får lämnas vidare eller i övrigt lämnas ut till en utomstående endast om det föreskrivs om detta i lag eller om skogscentralen i sitt beslut om utlämnande av uppgifterna uttryckligen har gett tillstånd till detta. I bestämmelsen förutsätts det vidare i fråga om skogscentralens tillstånd att behandlingen av uppgifter då inte får avvika från det ursprungliga användningsändamålet för systemet för skoglig information. Den nya 13 b § gäller utlämnande av uppgifter genom teknisk anslutning liksom även utlämnande av uppgifter i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form.

Den nya 13 b § baserar sig på ändamålsbundenhetsprincipen i 7 § i personuppgiftslagen. I enlighet med den principen får uppgifter som lämnats ut ur systemet för skoglig information användas bara för det ändamål för vilket de har lämnats ut. Därför är det i regel förbjudet att lämna uppgifterna vidare, i vilket syfte som avviker från det ursprungliga användningsändamålet det än sker. Förbudet att lämna uppgifterna vidare utgör således huvudregel. På det sättet försäkras man sig om att uppgifterna inte används separat eller avvikande från det ursprungliga användningsändamålet eller sammanhanget. Även om det finns en bestämmelse om ändamålsbundenhet i personuppgiftslagen föreslås det i den nu aktuella lagen en bestämmelse som förutsätter att behandlingen av uppgifter som har lämnats vidare inte får avvika från det ursprungliga användningsändamålet för systemet för skoglig information. Behandlingen av uppgifterna ska således ha anknytning till främjandet av skogsbruket. Det bör påpekas att den bestämmelse som hänför sig till ändamålsbundenheten inte begränsar den registrerades egen verksamhet. Markägaren kan själv lämna ut sina egna uppgifter utan begränsning. Då spelar det ingen roll för vilket ändamål de lämnas ut.

I detta sammanhang kan det påpekas att det t.ex. i 51 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) föreskrivs att uppgifter som lämnats ut ur befolkningsdatasystemet får användas bara för det syfte för vilket de har lämnats ut. Enligt den bestämmelsen får uppgifter ur befolkningsdatasystemet överlåtas vidare eller i övrigt lämnas ut till en utomstående endast om det föreskrivs om detta i lag eller om den registerförvaltningsmyndighet som lämnat ut uppgiften uttryckligen har samtyckt till detta. Enligt 25 § i lagen om farkostregistret (424/2014) får uppgifter som fåtts ur farkostregistret, med undantag av uppgifter som fåtts i enskilda fall, inte lämnas vidare till tredje part utan Trafiksäkerhetsverkets tillstånd. Myndigheter har dock rätt att lämna uppgifter vidare, om det sker med stöd av lag, en förpliktelse i en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller Europeiska unionens lagstiftning. Även i 16 § i lagen om fordonstrafikregistret (541/2003) finns det en bestämmelse om vidareutlämnande av uppgifter. Den nya 13 b § som föreslås motsvarar den nämnda bestämmelsen om befolkningsdatasystemet.

Avsikten med den nya 13 b § är inte att förhindra att uppgifter med direkt anknytning till det angivna användningsändamålet lämnas vidare, t.ex. inom ramen för det samarbete som föreskrivs för myndigheter. För det första möjliggör den föreslagna bestämmelsen behandling som avviker från det ursprungliga användningsändamålet, om det föreskrivs om detta i lag. För det andra ger bestämmelsen den registeransvarige en möjlighet att göra undantag från förbudet mot vidareutlämnande. Till denna del är det meningen att bestämmelsen ska ha ett snävt tillämpningsområde. Det är meningen att möjligheten till undantag ska utnyttjas bara i de fall då det i begäran om uppgifter har specificerats för vilka ändamål uppgifterna behöver lämnas vidare till utomstående. Ändamålet ska då hänga samman med det ursprungliga ändamålet för systemet för skoglig information, nämligen att främja skogsbruket. Tillstånd att lämna uppgifter vidare kan också begäras separat i efterhand. I skogscentralens beslut där tillstånd ges att lämna uppgifterna vidare ska användningsändamålet för de vidareutlämnade uppgifterna specificeras. I de villkor som fogas till tillståndet ska den som lämnar uppgifterna vidare ges en påminnelse att uppfylla förpliktelserna enligt personuppgiftslagen.

Ett tillstånd att lämna uppgifter vidare innebär dock inte att ansvaret för vidareutlämnandets laglighet kvarstår hos skogscentralen. En förutsättning för att tillstånd ska beviljas är enligt förslaget att mottagaren i sin tillståndsansökan redogör för hur man ämnar se till att personuppgifterna behandlas i enlighet med lag vid vidareutlämnandet. Mottagaren av uppgifterna ska ansvara för att de lämnas vidare i enlighet med tillståndsbeslutet. Om den som lämnar uppgifterna vidare är en registeransvarig som avses i personuppgiftslagen, ska den registeransvarige vid bedömningen av förutsättningarna för att lämna ut uppgifterna omfattas av den lagens bestämmelser. Till denna del kan det påpekas att den som begär uppgifter enligt 13 § i lagen om skoglig information förutsätts lämna skogscentralen en registerbeskrivning, om det är meningen att registrera uppgifterna i mottagarens personregister för att användas under en längre tid. I den paragrafen föreskrivs det också att det till beslut om utlämnande av uppgifter ska fogas sådana villkor och begränsningar för användningen av uppgifterna som behövs för att skydda uppgifterna.

3 Propositionens konsekvenser

Skogscentralen inledde sin verksamhet den 1 januari 2012. Registerföringen i anslutning till systemet för skoglig information är en av de offentliga förvaltningsuppgifter som föreskrivits skogscentralen. I statsbudgeten för 2015 har det anvisats ett anslag på 42 720 000 euro för skötseln av skogscentralens offentliga förvaltningsuppgifter (moment 30.60.42).

Skogscentralen samlar varje år in regional information om skogstillgångarna på ett område som omfattar ca 1,8 miljoner hektar. Årligen används knappt 17 miljoner euro statlig finansiering för insamling och underhåll av information, förvaltning av utlämnandet av uppgifter samt

för utvecklande och underhåll av system i samband med dessa. Arbetsinsatsen för dessa uppgifter är ungefär 210 årsverken per år.

Jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat en förordning om avgiftsbelagda prestationer vid Finlands skogscentralens enhet för offentliga tjänster (130/2015). Förordningen trädde i kraft den 1 mars 2015 och gäller till och med den 31 december 2016. I förordningen anges avgifterna för utlämnande av uppgifter enligt lagen om skoglig information. Förordningen innehåller de årliga bruksavgifterna för den elektroniska tjänsten MinSkog.fi. Av skogsbranschaktörerna (företag, samfund och yrkesutövare som tillhandahåller skogstjänster eller personer som bedriver tjänsteverksamhet under firmanamn) tas 60 euro per kommun och år ut för tjänsten MinSkog.fi och användningen av nedladdningstjänsten. Offentliga samfund, stiftelser och skolor, placeringsfonder, icke-vinstdrivande föreningar och andra icke-kommersiella aktörer betalar 300 euro per år för tjänsten MinSkog.fi för att sköta egen skogsegendom (inkluderar 5 användare (personer)). Enligt förordningen behöver privata skogsägare, samägda fastigheter och förvaltningsnämnder för samfälliga skogar inte betala någon avgift. Förordningen innehåller dessutom en bestämmelse om den avgift som tas ut av utvecklare av tillämpningar (t.ex. mobil- eller nättjänster) som använder tjänsteplattformen MinSkog.fi.

Under beredningen av propositionen bad jord- och skogsbruksministeriet skogscentralen om en preliminär uppskattning av kostnaderna för att öppna en teknisk anslutning för kreditinstitut. Uppskattningen påverkas av det sätt som anslutningen görs på. I sin utredning bedömde skogscentralen preliminärt tre alternativa sätt. I fråga om dem är utgångspunkten för granskningen sändandet av uppgifterna i anmälningarna om användning av skog till kreditinstitut. Det bör påpekas att kreditinstitutet redan nu har en möjlighet att med stöd av ett samtycke genom teknisk anslutning få information t.ex. om ett trädbestånds kvantitet och ålder ur uppgifterna om en fastighet som utgör säkerhet. Efter den ändring som ska göras i MinSkog.fi i början av 2016 blir det möjligt för kreditinstitutet att med skogsägarens samtycke se uppgifterna i de anmälningar om användning av skog som gäller en viss fastighet. Uppgifterna kan ses i tjänsten MinSkog.fi genast när de har kommit till skogscentralen i elektronisk form eller när en anmälan om användning som har kommit på papper har införts i informationssystemet. Av anmälningarna om användning sänds ca 90 procent i elektronisk form.

Ett alternativ som granskades var att skogscentralens informationssystem automatiskt via Lantmäteriverkets webbtjänst kontrollerar om den fastighet för vilken en anmälan om användning av skog har kommit in har pantsatts i en viss bank, och sänder den banken ett meddelande. Det alternativet ansågs dock inte vara genomförbart nu eftersom det bara har gått att få pantbrev i elektronisk form sedan den 1 november 2013 och största delen av pantbreven fortfarande är i pappersform. Vid införandet av elektroniska pantbrev slogs det inte fast någon övergångstid inom vilken man helt och hållet ska övergå till elektroniska pantbrev. Därför utredde skogscentralen inte närmare genomförandet av det alternativet eller kostnaderna för det.

Ett annat alternativ som granskades var att anmälningar om användning av skog sänds till banken via ett tekniskt gränssnitt varvid banken genom sitt eget informationssystem kan begära uppgifter om anmälningar om användning av skog i fråga om en eller flera fastigheter. Detta alternativ skulle innebära en helt och hållet ny informationsteknisk lösning som kräver flera ändringar i skogscentralens informationssystem och även ändringar i bankernas informationssystem. Skogscentralen bedömde att det skulle ta flera år att genomföra detta alternativ. Skogscentralen ansåg inte alternativet genomförbart och gjorde därför inga ytterligare utredningar för att bedöma dess kostnader.

Det tredje förslag som granskades var skogscentralens nuvarande elektroniska tjänst MinSkog.fi. Det bör påpekas att kreditinstitutet redan för närvarande kan registrera sig som användare av tjänsten MinSkog.fi och få uppgifter som en enskild fastighet och eventuella

anmälningar om användning av skog, om markägaren har gett sitt samtycke. Under 2015 är det meningen att i tjänsten MinSkog.fi införa en funktion som gör det möjligt att via tjänsten söka alla anmälningar om användning av skog som finns i skogscentralens databas över skogstillgångar. Denna funktion kan utvidgas för bankernas bruk så att en bank kan söka sådana anmälningar om användning av skog som gäller de egna kundernas fastigheter. För detta bör tjänsten Min Skog.fi ha en förteckning över pantsatta fastigheter. En möjlig tilläggsenhet är en notifieringstjänst som sänder banken ett e-postmeddelande om nya anmälningar om användning av skog som gäller pantsatta fastigheter. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen får kreditinstituten rätt att även i större utsträckning ta del av information om skogstillgångar förutsatt att det behövs vid beviljande av kredit och kreditbevakning. Enligt en preliminär uppskattning kostar det 60 000 euro att genomföra en sådan notifieringstjänst. Nämda egenskap ska genomföras inom ramen för de anslag som för närvarande anvisats systemet för skoglig information. Särskilda bestämmelser om avgifterna för utlämnande av uppgifter utfärdas med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Konsekvenser för kreditinstituten

En viktig konsekvens som propositionen har för kreditinstituten är att bankernas möjligheter att få uppgifter förbättras. Propositionens största betydelse med tanke på bankernas kostnader och intäkter är att det när den föreslagna lagen har trätt i kraft och de tekniska ändringarna har gjorts i informationssystemet (notifieringstjänsten) blir möjligt att värdera sådana skogsfastigheter högre som säkerhet än sådana för vilka man inte får information om avverkningar i förväg. Genom lagstiftningen förbättras således bankens möjligheter och förutsättningar att finansiera t.ex. skogsköp i situationer där köparens egen finansiering eller andra säkerheter som står till buds är ringa. Detta påverkar i sin tur bankernas arvodes- och finansieringsintäkter. Propositionen förebygger i viss grad sannolikt även uppkomsten av kreditförluster.

Behandlingen av uppgifter som har fått i och med lagändringen kräver i vilket fall som helst uppföljning, arkivering och eventuella fortsatta åtgärder av bankerna, så utöver eventuella besparingar medför ändringen också kostnader för kreditgivarna. För att en bank i praktiken ska kunna dra nytta av den rätt att få uppgifter som lagändringen medger krävs det ändringar av informationssystemen. Vid beredningen av propositionen har det inte varit möjligt att närmare uppskatta dessa kostnader för kreditinstituten.

Alternativet att inhämta samtycke

Skogsägarens samtycke kan sannolikt fås till relativt moderata kostnader i samband med nya pantsättningsavtal. Ur kreditinstitutens perspektiv är ett praktiskt problem då emellertid att skogsägarens samtycke alltid kan återtas i efterhand. Om kunden återtar sitt samtycke efter det att ett pantsättningsavtal har ingåtts måste ett nytt samtycke begäras separat. Lånetiderna för krediter med skog som säkerhet kan vara relativt långa, t.ex. 20 år och i undantagsfall rentav längre. Den övergångstid inom vilken samtycke kan fås i samband med nya pantsättningsavtal blir således i värsta fall tiotals år lång innan alla kunder har gett sitt samtycke.

I fråga om den nuvarande säkerhetsmassan har inhämtandet av samtycke mer omfattande kostnadseffekter. En enskild banks lånestock kan omfatta tiotals tusen krediter där en skogsfastighet står som säkerhet. Kostnaderna orsakas av den arbetsmängd och tid som krävs för att inhämta samtycke. Arbetstiden används då till att föra kundförhandlingar samt göra upp dokument om samtycke och posta och arkivera dem. Banken måste också skapa en process för behandlingen av de befintliga fall där skog utgör säkerhet, så att den kan följa upp vilka kunder som har gett sitt samtycke. Varje samtycke förutsätter antagligen att kunden personligen besöker banken, vilket medför arbete och är tidskrävande för såväl banken som kunderna. Om det går att ge sitt samtycke t.ex. via bankens nättjänst kräver det i vilket fall som helst änd-

ringar i informationssystemen. Detta alternativ passar dock inte alla kunder, utan en del måste ändå besöka banken personligen för att ge sitt samtycke. För en enskild bank kan det dock handla om kostnader på hundratal tusen euro totalt.

På grund av de nämnda kostnaderna för kreditinstitut och på de grunder som nämns i avsnitt 2 i denna proposition har det ansetts motiverat att föreskriva att uppgifter utan samtycke får lämnas ut till kreditinstitut för beviljande av kredit och kreditbevakning.

Konsekvenser för markägarna och näringsverksamheten

Propositionen stöder ett bevarande av skogsmarkens värde som säkerhet och gör det på så sätt lättare att finansiera skogsköp och bidrar till utvecklandet av gårdsstrukturen. En enklare finansiering kan antas leda till fler skogsköp i och med att behovet av egen finansiering och kompletterande säkerhet kan minska i någon mån.

En utvidgad rätt att få uppgifter kan också sägas främja konkurrensförutsättningarna. För markägarna och dem som köper skogslägenheter bedöms finansieringsmöjligheterna bli bättre.

4 Beredningen av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet inledde lagstiftningsprojektet den 10 februari 2015. Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag. I beredningen av utkastet till proposition deltog också Finlands skogscentral.

Yttranden om utkastet till proposition begärdes av justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, dataombudsmannen, Finlands skogscentral, Lantmäteriverket, Naturresursinstitutet, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat PKMO ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Skogsindustrin rf, Finlands Sågar rf, Koneyrittäjien liitto ry, Finanssialan Keskusliitto - Finansbranschens Centralförbund ry och OP Gruppen. Yttranden lämnades av arbets- och näringsministeriet, justitieministeriet, dataombudsmannen, Finlands skogscentral, Lantmäteriverket, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Skogsindustrin rf, och Finanssialan Keskusliitto - Finansbranschens Centralförbund ry. Naturresursinstitutet meddelade att det inte har något att yttra i frågan.

Största delen av remissinstanserna antingen understödde de föreslagna ändringarna eller såg dem inte som problematiska. Även Finlands skogscentral ansåg att propositionen är värd att stödja men fäste uppmärksamhet vid att propositionsutkastet utöver de uppgifter som ska lämnas ut till kreditinstitut inte i någon större utsträckning granskar det behov att få uppgifter som aktörer inom skogsbruket har eller bedömer de kostnader som förslagen medför. Enligt skogscentralens synpunkt vore det sannolikt motiverat att i större utsträckning än för närvarande lämna ut offentlig skoglig information för olika ändamål som har anknytning till skogsbruk genom teknisk anslutning, antingen i enskilda fall eller som större helheter. Skogscentralen anser att det faktum att uppgifter utan samtycke lämnas ut bara till myndigheter, organ som sköter myndighetsuppgifter och kreditinstitut inte verkar motiverat med tanke på ett ändamålsenligt utnyttjande av uppgifterna och administrativ rättvisa. Också Lantmäteriverket föreslog att det bör övervägas om det vore motiverat att så småningom öppna den skogligen informationen för allmänheten i större utsträckning än för närvarande. Vidare föreslog Lantmäteriverket att man överväger om det verkligen är nödvändigt att för finansiärernas skull få uppgifter på det föreslagna sättet, med beaktande av att strafflagens 36 kap. innehåller bestämmelser om bedrägeri och 39 kap. bestämmelser om gäldenärsbrott. Finansministeriet ansåg däremot att det inte var motiverat att staten tar på sig ansvaret för att utveckla systemet för skoglig information så att det stöder det privata banksystemets behov. Enligt finansministeriet

bör jord- och skogsbruksministeriet även se över skogslagen på nytt för att avhjälpa problemet gällande säkerheter. Producentförbundet Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry föreslog att det ändamål som nämns i lagförslaget 8 §, dvs. beviljande av kredit och kreditbevakning, bör preciseras mer detaljerat. Dessutom påpekade MTK i fråga om lagförslaget 13 b § att användning av utlämnade uppgifter bör vara tillåten bara med markägarens samtycke.

Lagförslaget har inte ändrats efter remissbehandlingen. Jord- och skogsbruksministeriet har för avsikt att som ett separat projekt utreda en sådan översyn av bestämmelserna om utlämnande av skoglig information att uppgifter i större utsträckning än för närvarande kunde lämnas ut i syfte att främja skogsbruket. Ändringen av lagen om skoglig information ingår som en del av regeringsprogrammets spetsprojekt "Fram för trä och nya skogsprodukter".

5 Samband med andra propositioner

Under höstsessionen 2015 kommer regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ombildning av Finlands skogscentrals affärsverksamhetsenhet till aktiebolag och lagar om ändring av lagen om Finlands skogscentral och av lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information till behandling i riksdagen. Även i den propositionen föreslås det en ändring av lagen om skoglig information, men ändringsförslaget gäller en ändring av organisationsstrukturen vid skogscentralen (en upplösning av den helhet som enheten för offentliga tjänster och affärsverksamhetsenheten utgör) och fokuserar således på andra paragrafer än lagförslaget i denna proposition. Eftersom de två propositionerna gäller samma lag finns det dock en sådan koppling mellan dem som gör det ändamålsenligt att behandla dem samtidigt.

6 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2016.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information (419/2011) 8 § 2 mom., sådant det lyder i lag 468/2012, och
fogas till lagen en ny 13 b § som följer:

8 §

Utlämnande av offentliga uppgifter genom teknisk anslutning

Offentliga uppgifter i informationssystemet får lämnas ut genom teknisk anslutning för kommersiella ändamål eller andra godtagbara ändamål som anknyter till skogsbruk, om markägaren har gett sitt samtycke till det. För beviljande av kredit och kreditbevakning får offentliga uppgifter i informationssystemet dock lämnas ut genom teknisk anslutning utan markägarrens samtycke.

13 b §

Användning av utlämnade uppgifter

Uppgifter som har lämnats ut ur systemet för skoglig information får användas bara för det ändamål för vilket de har lämnats ut. Uppgifter får lämnas vidare eller i övrigt lämnas ut till en utomstående endast om det föreskrivs om detta i lag eller om skogscentralen i sitt beslut om utlämnande av uppgifterna uttryckligen har gett tillstånd till detta. Skogscentralen får inte ge tillstånd till en behandling av uppgifter som avviker från det ursprungliga användningsändamålet för systemet för skoglig information.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 24 september 2015

Statsminister

Juha Sipilä

Jordbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

Lag

om ändring av lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information (419/2011) 8 § 2 mom., sådant det lyder i lag 468/2012, och
fogas till lagen en ny 13 b § som följer:

Gällande lydelse

8 §

*Utlämnande av offentliga uppgifter genom
teknisk anslutning*

Föreslagen lydelse

8 §

*Utlämnande av offentliga uppgifter genom
teknisk anslutning*

Offentliga uppgifter i informationssystemet får lämnas ut genom teknisk anslutning för kommersiella ändamål eller andra godtagbara ändamål som anknyter till skogsbruk, om markägaren har gett sitt samtycke till det.

Offentliga uppgifter i informationssystemet får lämnas ut genom teknisk anslutning för kommersiella ändamål eller andra godtagbara ändamål som anknyter till skogsbruk, om markägaren har gett sitt samtycke till det. *För beviljande av kredit och kreditbevakning får offentliga uppgifter i informationssystemet dock lämnas ut genom teknisk anslutning utan markägarens samtycke.*

13 b §

Användning av utlämnade uppgifter

Uppgifter som har lämnats ut ur systemet för skoglig information får användas bara för det ändamål för vilket de har lämnats ut. Uppgifter får lämnas vidare eller i övrigt lämnas ut till en utomstående endast om det föreskrivs om detta i lag eller om skogscentralen i sitt beslut om utlämnande av uppgifterna uttryckligen har gett tillstånd till detta. Skogscentralen får inte ge tillstånd till en behandling av uppgifter som avviker från det ursprungliga användningsändamålet för systemet för skoglig information.

Denna lag träder i kraft den 20 .